

ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ СЕРЕДНОЇ ТА СХІДНОЇ ЄВРОПИ.

(Кореспонденція до "Укр. Роб. Вісти".)

Вислід війни висунали перед буржуазією дуже важке питання; а саме питання не відбудови, або реконструкції старих форм, як помилково загально думают, а нової будови, значить буржуазія має вишукати і творити нові, досі невідомі ще форми. Історія людськості не знає ані застою ані реакції. Вона змагає все вперед. Тому то теж останньою буржуазія антантських країн має завдання заступити військову побуду економічно-політичною.

До сього пі потрібно здобути "право" розпоряджатися засобами продукції в середній і східній Європі, переняти його з рук побитої нею буржуазії австрійської, німецької, турецької і т. д. та в буржуазії цих країн, що при їх допомозі побудула, себто Польщі, Чехії, Румунії і т. п. Наслідком сього буде відтак перехід державної влади тих країн під управу і контролю буржуазії антант і систематичне знищення національної самостійності і єдності тих країн. Лише тому, що тут діло йде про краї, що тісно зв'язані з капіталістичним світовим господарством, лише тому неможливе осягненнє цієї шляхом розділу між згаданими державами.

І тому буржуазія змушена вибрати інший шлях. Вона закуповує через своїх агентів великі частини приватної власності. Заступлене національного капіталу чужим, перехід засобів продукції з рук домашнього в руки чужого капіталу усувають національну єдність і самостійність господарства згаданих країн і їх державної влади. Вони самі деретворюють ся в фізії міжнародного капіталу і як кожний тогочас вони зв'язані з світовим капіталізом. Таким чином ці держави переходять в приватну власність міжнародної буржуазії, яка розділила їх між поодинокими державами, побитої антант. Кожній з тих держав забезпечена участь в праві розпоряджатись тим приватним майном. Коротко кажучи "сфери впливу" поодиноких антантських держав точно установлені.

Отже "заступлене" домашнього чужим капіталом доводить власне до економічного і політичного інтернаціоналізації тих країн. Одним словом, ті краї стають колоніями міжнародного капіталу.

З того теж становища належить розглядати події на світовій біржі. Упадок валют згаданих країн, головне німецької марки, спричинений зобов'язанням німецького уряду до платити антантській буржуазії тягари, наложени Версальським миром на Німеччину, американським доларам. Тому велике запроптербоване американського долара, тому і його висока ціна. І тимі власне сумами антантська буржуазія закуповує засоби продукції (тепер головне в Німеччині, бо Австрія, Польща і другі краї вже цілком випродані) і цілком систематично одну фабрику за другою. І тому і антантська буржуазія зацікавлена в розширенні упадку марки, бо чим марка дешевша, тим дешевші для неї засоби продукції в Німеччині, тим вищі (в німецькій валюті) курси на біржі.

І німецька буржуазія зацікавлена в упадку марки. Бо се уможливає її дешевішу продукцію для експорту. З другої знову сторони вона се відчуває при закупі сировини за кордоном, котрі для неї дуже дорогі. Тому то теж з упадком марки користають головне ті промислові галузі, що не спроможуть ся на закупку сировини за кордоном, а бо ті тої концерни, котрі можуть самі за кордоном виробити сировину і відтак їх в Німеччині переробляти і знову продавати як готові фабрикації за кордоном. Тим отже вияснюється жахоба-загрозливість буржуазії і деяких німецьких підприємців (Стіннес) закупити всі підприємства в середній і східній Європі, через те та-

кож високі курси цінних паперів.

Німецька буржуазія пізнала, що програвши війну, її нема що думати про нову стабілізацію своєї самостійної, національної, господарської і державної єдності. Тому вона змагає ся до забезпечення свого існування шляхом тієї співучасті в міжнароднім капіталізі. Вона намагає зносити з поодинокими великими капіталістичними світовими державами — Стіннес, Ратенау — або переносити свої передвоєнні імперіалістичні змагання з заходу на схід.

На се вказують не лише посередні конференції визначних німецьких політиків з заграничними урядами і переговорами між німецькими і закордонними капіталістами, на се вказує теж і Візантійська угода, яку заключив французький капітал при допомозі амстердамських угодів.

Найліпшою ілюстрацією є остання подорож Стіннеса до Лондону та в зв'язку з тим жадання великого промислу в Німеччині з нагоди т. зв. кредитної акції для німецької держави від тої останньої вимусити "віддержавленнє" німецьких залізниць і їх передачі в руки приватного капіталу. Хоть німецькі залізничні сильно потерпіли від війни та по війні виказують дефіцит понад 12 мільярдів паперових марок, то вони всеж таки представляють велику вартість. Оті залізничні, як і залізничні східної і середньої Європи, які за свого лихого стану попали в руки чужих капіталістів, є передумовою для повного опанування середньої і східної Європи приватним капіталом.

Англіський пачіфіст Кентворт зясував недавно ролу Німеччини в маючій повстанні європейським троті. Робітничтво Німеччини продукувало товари, виготовлені з сировини доставлених Англією, котра теж продаватиме готові продукти, вироблені німецькими робітниками. Іншими словами німецький робітник працюватиме для англійської буржуазії.

Ми ще мусимо звернути увагу на тенденцію німецького капіталу захопити в свої руки Радянські держави і в Україні. Сі економічні події змінюють основне господарську ролу Німеччини та в дальшій лінії і характер і круг діяння німецького державного апарату. З сих причин і німецьке правительств не представляє більше національно-самостійної буржуазії а є лише средством об'єднання міжнародної буржуазії, яка зацікавлена і в внутрішніх відносинах Німеччини. Кождочасний німецький уряд є лише ексекutorом волі антантської буржуазії, що хоче як найбільше крові видобути з німецького робітництва. Коротко кажучи, Німеччина стала колонією антант.

Для нас тепер теж ясно, чому німецька буржуазія при курсі своєї "батьківщини" старалась вратувати для себе як найбільше цінностей. До того вона йде шляхом ослаблення державної влади. В тій цілі вона витягає руки по залізничній. Не мугчи спинити інтернаціоналізації своєї "вітчини", вона забезпечує собі можливість експлуатації німецького робітництва. Так теж поступає буржуазія-других середно і східно-європейських країн.

З тою концентрацією капіталу йде в парі повне зuboжіння працюючих верств. Нечувало досі доріжжя унеможливило робітникам найпримітивнішіше жите. В самій Німеччині ціни жителів засобів подорожжя від вибуху війни в двацітеро, а в Австрії за той сам час 800 разів. Конюнктура для буржуазії означає погіршене для робітництва, бо підвищення заробітної платні не відповідає висоті зростаючої фізичної дальше підпадає. Тепершні страйки не мають характеру боротьби за підвищення заробітної платні, себто поліпшення життєвих умовин робітництва; вони

УКРАЇНА І ПОЛЬЩА

Розмова з тов. Х. Раковським.

(Докінчене.)

Як реагує польський уряд на наші ноти.

Ви запитуєте мене, як реагує польський уряд на наші ноти. Се ви побачите з самих нот. Система польського уряду підчас переговорів з нами така сама, якою була і раніше — узагальнене заперечення фактів, про які ми повідомляємо його зі всіма подробицями, іменами, даними, цифрами. Польський уряд запевняє й досі, що на території Польщі немає ніякого "українського уряду", що він не існує вже з цвітіння, що немає на території Польщі ніякого штабу Тютюнника, що як що є в Україні банди — се місцеві повстання в зв'язку зі збором продоводатку. Польський уряд заперечує певність наших повідомлень. Польський уряд зазначає, що він не може вважати переконувочним свідчення членів центрального повстанського комітету і свідчення генерала Галкини відносно тої великої організації, яка існує в Польщі при польському генеральному штабі для переконання банд на Україну. Але оскільки неуважно польський уряд неуважно своєї заперечення — доводить випадок з генералом Галкиним. Його свідчення мали надзвичайно важливе значіння. Польський уряд повідомив нас, що нас привів до помилки якийсь авантюрист, що називає себе Галкиним, бо справжній генерал Галкин, бувший український військовий міністер, перебуває зараз у Варшаві. Іншими словами, навівний український уряд дозволює якомусь авантюристу одурити себе, давши йому фальшиве імя і фальшиві факти.

Але, як кажуть, польський уряд понав не в брову, а просто в око. Суть в тому, що є два Галкини або навіть три, і всі три — генштабисти. Нас цікавить покищо питання про двох Галкиних. Один — Олександр Семенович Галкин — який зараз перебуває в Варшаві і стоїть на чолі української евакуаційної комісії і якого польський уряд підсудує нам, аби довести, що ми помиялись. Та ми повідомили польський уряд, що є ще інший Галкин, помічник Тютюнника, також генштабист, на імя і по батькові його — Борис Сидорович і отсей генерал Галкин — у нас. Се дуже цікавий збіг. Саме тоді, коли польський уряд у своїй ноті заперечував існування сього другого Галкина, орган петлюрівців "Українська Трибуна" в числі з 4 листопада на першій сторінці друкує товстим друком у жалобній формі таку оповістку: "Центральний комітет Української Народної — Республіканської партії з глибоким сумом повідомає громадян про геройську смерть в боротьбі за незалежність України члена партії генерала-хорунжого Галкина."

Так, польський уряд втрапив не в брову, а в саме око. Коли він заперечує існування Галкина, петлюрівські кола плачуть над загибелею Галкина на території України. Але й останнім ми можемо заспокоїти повідомленням, що Галкина не забуто, що зараз він у наших руках, що він подає уже цікаві свідчення, дуже неприємні для деякого і безперечно подале ще багато таких же свідчень.

Як ставлять ся до наших матеріалів — про се доводить і друге повідомлення польського уряду. Між членами повстанського комітету був Галичанин Миронів, який подав цікаві відомості про зв'язок Тютюнника з другим відділом польської армії, а також про впрот мають за завдання утримати жителів сили пролетаріату. Але се можливе лише через знищення приватної власності. А се осягнуто лише через усунення теперішнього ладу і заступлене його соціалістичним, се значить радянською владою.

Берлін-Дзезе, 4 грудня 1921.
Іван Сокира.

ту підпольну роботу, яку провадить Тютюнник в Галичині проти самого польського уряду. Сі свідчення, подані сполучений судовій владі за підписом замиш показувачів є для нас безпечними. Але польський уряд бажає зганьбити їх бичим шляхом. Він заявляє, що в нашому повідомленні є протиріччя між антипольськими вчинками Тютюнника а його спілку з польським урядом. Звичайно, не є справою українського уряду пояснити протиріччя у вчинках Тютюнника. Я гадаю, що й польський уряд-деким напруженням думки і при більш уважному розбиранню фактів міг би легко зв'язати сі протиріччя.

На Україні всім відомо, як Тютюнник і Петлюра зясували свій союз в минулому році в Польщу: "Треба насамперед за допомогою Польщі скинути Радянську владу на Україні, а коли буде утворена Українська Народна Республіка, тоді зможемо увільнити і Галичину".

Вже три роки, як політика петлюрівців хитається ся між ними суперечностями. При кінці 1918 р. вів Петлюра з нами переговори в справі спільного виступу проти Французів і Греків а одночасно переговорами в Одесі через Грекова та Остапенку щодо спільних виступів з генералом Давидом проти большевиків. При кінці 1919 р. пробував Петлюра переговорами з нами щодо спільних виступів проти Денікіна і здибав ся з Денікіном на ст. Смілій для спільних виступів проти большевиків.

Я не думаю, що такі суперечності виявляють ся для сполученої польської дипломатії дивиними. Я мушу сказати, що у мене в руках є цікава переписка, що відноситься до кінця жовтня, між петлюрівськими отаманами, які перебувають у Варшаві: Сушкою і Ромохою а Коновальцем; що жові у Львові (але треба додати: переховують ся в підполлі від влади). В сьому є так само суперечності. Але розв'язую сих суперечностей хай турбують ся польські власті.

Польський уряд твердить категорично, що уряд т. зв. Української Народної Республіки не існує вже в Польщі від цвітіння, а я маю величезну переписку так Петлюри як і "міністерства закордонних справ Української Народної Республіки", що відноситься до вересня сього року, яка виходила з Тарнова.

Повторюю, що в мене є оригінали. В переписці "українського міністерства закордонних справ" фігурує підпис дуже добре мені знайомого О. Ейгельмана; а тому, що якраз у мене зберігали ся задані листи Ейгельмана з 1919 р. мої ся завжди довести абсолютну автентичність сих підписів. Се я і предложив панови Пулявському. Таким чином ошукує один другого безкорисно. Все що ми твердили, ґрунтується ся на цілком певних і вірних даних документах.

Ви запитуєте мене про перспективи. Я можу сказати одно, що ми не дамо ся на провокацію. Ми не допустимо, щоб польський генеральний штаб підготував війну проти України та щоб відповідальність за сю війну впала на українських робітників і селян.

Вживаючи всі відповідні заходи для швидкої ліквідації банд, для їхнього цілковитого знищення, будемо постійно повідомляти про всі факти польський уряд, викривати всі події його органів і апелювати до польського народу, щоб він приборкав ту військову партію, що прагне поновити збройний театр війни Польщі і України проти інтересів і всупереч бажанням так польських як українських робітників і селян.

Ми не відступимо від того спокою і стриманості, що їх повинна виявляти пролетарська влада, яка знає собі справу щодо відповідальності покладеної на неї трудящими масами.

ДОТЕПНИЙ ЗЛОДИ.

Знову ноти й ноти. Цілий дощ нот. Коли до чотирох польських нот, надрукованих у нас сьогодні, додати ще три їхніх же ноти т. Карханови і Чічерінові, що не астигаємо вмістити, то буде ціліснька музична гама. Лихо тільки, що в отій гамі жадної гармонії немає.

Колись польський уряд обвинувачував нашу дипломатію в тому, що вона користується ся фальшованими документами, котрі їм спродав якийсь шахрай. Коли-б сьгоднішні ноти не було нам доставлено з офіційного жерела, ми-б дуже серйозно мусіли-б поміркувати, чи не є й вони дотепною вигадкою афериста, оскільки не відповідають сі ноти по своїй змісті дипломатичній гідності і державній доцільності. Але ми вже звикли до того, що польський уряд грає роллю опередкового персонажа при веселій трупі, що знаходиться під орудою паріської біржі. Звідсіля і дизгармонічність польських нот (адже оперетка — музика другого сорту) і якийсь хлопчачий тон аргументів. Як завжди, ясновельможні артисти намагаються ся звести все на жарт.

А справа була дуже серйозною. Не вперше вже бандити Петлюри і Тютюнника скористали ся ласкавою допомогою польської військової влади. При ліквідації подій 25—28 жовтня документально встановлено, що останній напад банд був зроблений при найблизшому сприянні польського уряду. Бандити були привезені на кордон через польську територію в польських ешелонах, до них був відраджений польський військовий фешал. Бандити принесли з собою зброю, котру не могли нігде ніше дістати, як тільки від військової влади Польщі. Самий напад банд готував ся дуже давно, бо ще перед двома тижнями румунська і польська преса сповістила про акцію отамана Тютюнника, посилавшись на певності на радянську пресу (котра нічого подібного не писала), а коли Тютюнник дійсно виступив, то замість інформацій про події було повторено буквально те-ж саме.

І от коли радянський уряд звернувся до Польщі з прохестом з приводу нового нападу банд петлюрівців на українську територію, польська дипломатія не знаходить нічого дотепнішого, як виставити корбонінування. Крім нещасного сакраментального закордату, від якого, як від печі, мусить обов'язково танцювати П. Скірмунт, польський уряд обвинувачує Радянську владу попросту в... бандитизмі. Большевики, мовляв, розвели бандитизм, який "існує від початку комуністичного правління і який збільшується ся в осені через збір продоводатку". Отже бандам тісно стало на Україні і вони переходять на польську територію, чим, звичайно, роблять небезпечну для Речі Посполитої. На сі банди польська влада організує об-

лави, але вони тікають назад через фронт (т. Скірмунт забув, що сей фронт після Рижського мира зветь ся кордоном), через що можуть виникати малесенькі прикордонні інциденти... У сьому треба визнати винним большевицький уряд, який, мовляв, виховує бандитизм виключно для Польщі.

Таким дотепним жартом відповідає п. Скірмунт на наші обвинувачення. Утверджує не своїх міркувань розповідає казочку для дітей молодшого віку, як якісь червоноармійці просили в кордонній польської варті дозволу перейти на польську територію в разі нападу зі сторони банд. П. Скірмунт не хоче припустити, що перейшовші кордон банди могли обійти нашу частину, так що їй довелося би відступати на польську територію чи пробиватись через лави Тютюнника, а вхоплюється за сей анекдот, як за доказ, що банди Тютюнника просуваю ся з глибини України. А звідки-ж там, на Україні зяв ся Тютюнник, коли польська влада його кудись вислала?

Чи варт говорити про дитяче белькотаннє щодо бандита Шпелєя, якого Скірмунт чогось зве агентом радянської влади, на котру й покладає всю відповідальність за "роботу" Шпелєя, найблизшого співробітника Петлюри. Всі сі докази, скільки-б їх не наводив п. Скірмунт, не можуть нікого переконати. Ми знаємо, для кого і для чого вони пишуть ся. Позиція пана Скірмунта тут нагадує того дотепного злодія, який біг попереду корби, що довела його, та кричав: "Держи во-о-ра!"

По формулі "держи во-о-ра" будують ся всі дипломатичні зносини польського уряду. На кожне наше обвинувачення — мільйон контрбинування. І разом з тим на кордоні — чий дотепному виразу п. Скірмунта "на фронті" — продовжується ся авантюристична політика військової влади, підтримка бандитизму, постачання банд тощо. Ся двоєдність політики відмічена навіть і польською пресою, більшість якої з приводу останнього обміну нотами в один голос каже: "Наша політика мусить бути рішучою, але дійсно мирною".

В історії наших "взаємин з Польщею не було ще більше ганебного виступу з боку польської дипломатії. Се свідчить про те, що наші обвинувачення є справедливими, що польських авантюристів приперто до стіни, і що їм дійсно нема чого сказати, коли замість серйозної відповіді вони пускають в хід жарту досить поганенького тону.

Та треба нагадати польським дипломатам, що отой злодій з анекдоту кілька разів утікав, але зрештою спіймався. Дотепні вигадки є дотепними лише в першій раз.

І коли Польщі дійсно потрібний кордон, а не фронт, то треба більш серйозної уваги в взаєминах. Жартам зараз не місце.

(Харківські "Вісти".)

НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ

Торговельні представництва за границею.

Для Латвії затверджує ся Торговельне Представництво У.С.Р.Р. Торговельним представником назначено тов. Бруна, заступником його тов. Сьомушкіна. В недовзі до Латвії посилають ся поїзди з експертним крамом.

В Царгороді засновує ся Уповноважене Торговельне Представництво У.С.Р.Р. для Близького Сходу. Головою представництва є тов. Ксандров.

Для переведення торговельних операцій по реалізації експортного плану У.С.Р.Р. до Праги делегуєть ся тов. Штум.

Для зясування справи відносно можливості торговельних зносин з Закавказькими Республіками до Батума виїжджає представництво Уповнаркому зовнішторгу.

Комісія використання дрібної саміновуглевої, промисловості енергійно поширює свою діяльність. У вересні місяці в розпорядженню комісії було 141 копальня зі здобичкою 1,620.000 пудів вугля, в жовтні 190 копальня зі здобичкою 7 мільйонів пудів. В листопаді передбачало ся здобути в дрібних копальнях Донбасу 8½ мільйонів пудів.

Колегія Наркомосвіти визнала за необхідне утворення Української Академії Наук. Особлива комісія в спішному порядку обмірковує проект положення про Академію.

До штабу одного з перебуваючих в Києві полків зявив ся з показанням отаман Пироженко і привів з собою частину своєї банди.

Постанови Раднаркома.

Згідно з постановою Раднаркома від чужинців на Україну можливий лише з осо-

бливого дозволу українських дипломатичних представників за кордоном. Від одержання сього дозволу не звільняють ся й особи, що законно прибули на територію котроїсь иншої радянської республіки і звідтіля бажають приїхати на Україну.

З постанови Раднаркома каси Уповноваженого Наркомфіна при закордонних представництвах Наркомзовнішторгу приймають гроші для пересилки на Україну поштою і телеграфом. Перекази приймаєть ся на необмежену суму від приватних осіб і громадських організацій. Оплата закордонних переказів на Україні робить ся готівкою разом на всю суму переказу радянськими грошовими знаками по періодичним курсам, встановленим Уповнаркомофіна.

Для переведення в жите договору про репатріацію горожан, уложеного між урядом У.С.Р.Р. і урядом Великого Національного Зібрання Турції, в Харків прибула турецька репатріаційна місія.

Ухвали Вукопспілки.

Сесія Ради Вукопспілки в справах зовнішньої торгівлі ухвалила таку постанову:

"Вукопспілка переводить заготовку сировини на експорт на свій рахунок; сировину всіх кооперативних організацій Вукопспілка реалізує за кордоном самостійно в згоді з відповідними закордонними виступами Вукопспілки на тамтешніх торгах і біржах, ріжні умови по ріжному рода закордонним операціям провадить ся нею по згоді з Зовнішторгом."

З метою поліпшення зносин з зовнішніми торгами об'єднують ся усі ресурси як сировини так і грошей Уповнаркому Зовнішторгу і Вукопспілки, при чім вони зберігають свою внутрішню самостійність."

Донеська Губекономрада, маючи великі запаси вугля в копальнях, порушила перед Українською Економічною Народою питання про дозвіл вивозити вугіль за кордон для обміну на хліб.

Заготовлений в Одесі лісо-експортний фонд буде експортуватись головним чином в Англію та Італію.

Перша партія висилаєть ся в середині лютого 1922 року. На протязі майбутнього року передбачаєть ся побільшення вивіз до розмірів довоєнного часу.

Голод в Одеському повіті не менший Надволжя. Помічаєть ся масовий відхід з сіл, саможубства цілих родин на ґрунті голоду і поголовний падіж скотини. Губекономрада видала Райсоюз позичку в 600 мільйонів рублів для купівлі харчів голодуючим.

Резолюція Харківського Губерніального Зізд Рад.

По докладу голови Харківського Губсоюзу кооперативних тов. Целяріуса, VI. Губерніальний Зізд Рад ухвалив таку резолюцію:

З огляду на те, що завдання Радянської кооперативної і Радянської Держави полягають в необхідності відновити господарство і заложити міцні основи для соціалістичного суспільства, і що кооператив уявляє один з могутніх засобів для організації села і підвищення його продукційних сил, і що кооператив має бути посередництвом для крамообміну між селом і містом, — VI. Губерніальний Зізд ухвалює:

- 1) Вжити заходів до тісного зв'язку на місцях кооперативних організацій з радянськими органами і професійними спілками.
- 2) Вважати за необхідне робити для них всебічну допомогу в напрямку правдивого виконання ними завдань.
- 3) Вживати на кооперативу в напрямку правдивого виконання нею завдань.
- 4) Розвинути широку політичну і освітню працю по притягненню селянства до кооперативних організацій.
- 5) Притягти профсоюзів і союзів молоді до підготовки для кооперативних робітників.
- 6) Широко розвинути сільсько-господарську кооперацію.